

XVI. Művészek és diktatúrák

A diktatúrák és a művészek

Milyen lehetőségei vannak egy korszakos, zseniális művésznek egy diktatúrában? Van mozgástere? Mondhat nemet állami megrendelésekre? Van lehetősége a saját útját járni, vagy be kell állnia sorba?

Ki-kicsoda?

	Wilhelm Furtwängler	Sosztakovics	Leni Riefenstahl	Eisenstein	Toscanini	Dohnányi Ernő
Hol született?						
Mely területen alkotott?						
Hogyan viszonyult a rendszerhez?						
jelentős alkotása						
Elismerés vagy büntetés, amelyet kapott						

Információk:

Ketten is Berlinben születtek.

Ketten közülük zongoraművészként váltak híressé.

Ketten közülük karmesterek és zeneszerzők is voltak.

Az egyik filmrendező nyíltan dicsőítette a diktatórikus rendszert, a másik is hozzájárult a rendszer kiépítéséhez, de nem mindig teljesítette a hatalom elvárásait.

Két művész az Orosz Birodalom területén született – egyikük Rigában, másikuk Szentpéterváron.

A Szentpéterváron született művész leghíresebb műve a 7. szimfónia, a Berlinben született művész híres műve az e-moll szimfónia.

Többen is tiltakoztak a rendszer ellen: az egyik karmester nem használta a karlendítést, egy másikuk többször sikeresen elkerülte, hogy az állampárt himnuszt kelljen játszania, egy harmadik lemondott tisztségeiről tiltakozásként.

A Pozsonyban született zeneszerző és zongoraművész egyik leghíresebb műve a Gyermekdal-variációk.

A német filmrendező dokumentumfilmeket forgatott, az orosz pedig főleg történelmi filmeket.

A Parmaban született zeneszerző a Scala és a Metropolitan karmestere volt, de a diktatúra idején a félkatonai szervezet tagjai megverték az utcán és bevonták az útlevelét, később emigrált.

A művészeket egyszer magas kitüntetésben részesítették, máskor megalázták és fenyegették.

Az orosz zeneszerző életében váltakozva részesült kitüntetésekben és hivatalos fenyegetésekben, megaláztatásokban, a Pozsonyban született művész megkapta a legmagasabb kitüntetést, de később háborús bűnösnek minősítették.

Két zeneművész és az egyik filmrendező is elismeréseket halmozott a diktatúra idején, de a két német művészt a háború után felmentették, másikat háborús bűnösnek nyilvánították.

Az egyik orosz művész váltakozva részesült kitüntetésben és megaláztatásban, és nyilvános önkritikára is kényszerítették egy hivatalos politikai támadás után.

Két orosz művész felváltva részesült elismerésben és fenyegetésben.

A Parmaban született művészt megverték és emigrációra kényszerült.

A Szentpéterváron született művész egyik fő műve a 7. szimfónia.

Az e-moll szimfónia szerzője nem használta a náci karlendítést.

Az egyik orosz zeneszerző nyilvános önkritikát gyakorolt, hogy elkerülje a megtorlást, a magyar zeneszerző tiltakozásul lemondott hivatalos tisztségeiről.

A német filmrendező, akit a háború után nem ítélték el, továbbra is jelentős dokumentumfilmeket forgathatott.

A történelmi filmek híres alkotójának több filmjét is betiltották.

Két művész is Berlinben született.

A magyar zeneszerző és zongoraművész egyik leghíresebb alkotása a Gyermekdal-variációk.

Két zeneszerző karmester is volt.

A Rigában született filmrendező feladatának tartotta a rendszer kiépítését.

Az egyik orosz és a magyar művész zongoraművész is volt.

A Scala és a Metropolitan karmestere többször sikeresen elkerülte, hogy az állampárti himnuszt kelljen játszania.

Megoldás:

	Wilhelm Furtwängler	Sosztakovics	Leni Riefenstahl	Eisenstein	Toscanini	Dohnányi Ernő
Hol született?	Berlin	Szentpétervár	Berlin	Riga	Parma	Pozsony
Mely területen alkotott?	karmester és zeneszerző	zongorista és zeneszerző	filmrendező	filmrendező	karmester és zeneszerző	zeneszerző, zongoraművész
Hogyan viszonyult a rendszerhez?	állítólag nem használta a náci karlendítést, nem volt a párt tagja.	egy hivatalos politikai támadás után nyilvános önkritikát gyakorolt.	dicsőítette a rendszert, utólag „társutasnak” minősítették.	úgy vélte, művészként az a feladata, hogy hozzájáruljon az új rendszer kiépítéséhez, de nem mindig teljesítette a hatalom elvárásait	többször sikeresen megkerülte, hogy az állampárt himnuszát el kelljen játszania	tiltakozásként lemondott vezető tisztségeiről
jelentős alkotása	e-moll szimfónia	7. szimfónia	dokumentumfilmek	történelmi témájú filmek	A Scala és a Metropolitan karmestere	Gyermekdal-variációk
Elismerés vagy büntetés, amelyet kapott	a diktátor kedvenc karmestere volt, sok kitüntetést kapott, de felmentették	életében váltakozva részesült kitüntetésekben és hivatalos fenyegetésekben, megaláztatásokban.	1945 után nem ítélték el, folytathatta művészeti tevékenységét.	bár betiltják több filmjét, a legmagasabb állami kitüntetést is megkapta.	a félkatonai szervezet tagjai megverték az utcán és bevonták az útlevelét, később emigrált	a két világháború között megkapta a Corvin-láncot és a francia Becsületrendet, 1945-ben háborús bűnösnek minősítették.

Felhasznált irodalom:

Hitler kedvenc karmestere volt. Kling József. Origo. 2016. 01. 15.

Sosztakovics, Dmitrij Dmitrijevics. mult-kor.

Szépség és szörnyeteg – Leni Riefenstahl. 2012. 08. 22.

Film és propaganda – Szergej Mihajlovics Esienstein. 2015. 01. 09.